

Αθανάσιος Θεοδωράκης

Τα στοιχεία που αφορούν την ανεργία και ειδικά την ανεργία των νέων είναι αποκαλυπτικά. Για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας δεν περιμένουμε θαύματα: το δημόσιο αδυνατεί, οι επιχειρήσεις κλείνουν, το εμπόριο έχει δυσκολίες. Πώς και πού λοιπόν θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας;

Η απάντηση βρίσκεται στην αυτο-απασχόληση, στη μικρή επιχείρηση και στον αγροτικό τομέα. Από τη μια άκρη της χώρας μέχρι την άλλη οι νέοι και οι άνεργοι επιστρέφουν στο χωριό, αλλά χωρίς βοήθεια, χωρίς στήριξη και χωρίς επίγνωση των δυσκολιών. Συχνά η απογοήτευση είναι μεγάλη και εγκαταλείπουν την προσπάθεια. Η κρίση οδηγεί τους ανθρώπους στην αναζήτηση τρόπων επιβίωσης, στην αυτο-κατανάλωση των παραγομένων προϊόντων και στην αγροτική παραγωγή.

Έχω προτείνει* το σύστημα των «αγρο-συνεργειών», τη συνεργασία δηλαδή διαφόρων τομέων (παραγωγή, μεταποίηση, εμπόριο, εξαγωγές) με χρήση των νέων τεχνολογιών και των νέων μεθόδων διαχείρισης. Ο αγροτικός τομέας από τη φύση του και την εκτεταμένη παρουσία του στην ενδοχώρα παρουσιάζει επιπλέον υψηλό δείκτη συνέργειας με άλλους κλάδους και τομείς της πραγματικής οικονομίας: μεταποίηση, εξαγωγές, τουρισμός, εστίαση, τοπικό εμπόριο, κοκ. Όλοι αυτοί οι τομείς συνδέονται με τον αγροτικό χώρο, επηρεάζονται από τις δραστηριότητές του, εξαρτώνται από τις πρώτες ύλες του (δημητριακά, φρούτα, λαχανικά, μέλι, κρέας, γάλα, ξυλεία, αλιεύματα, κοκ) και αποτελούν τη βάση για την ανάπτυξη συναφών υπηρεσιών (οικοδομή, μεταφορές, ενέργεια, περιβάλλον, τοπικές επενδυτικές πρωτοβουλίες, δράσεις υπέρ της κοινωνικής συνοχής, κοκ).

Οι τομείς αυτοί συνολικά συνθέτουν έναν ευρύτερο κύκλο που αποκαλώ «σύστημα αγρο-συνεργειών». Το σύνολο των θέσεων εργασίας αυτού του οικονομικού πλέγματος αφορά όλες τις οικογένειες, αφορά βεβαίως και την αυτο-κατανάλωση και είναι διάσπαρτο σε ολόκληρη την επικράτεια.

Η Γαλλία έχει καθιερώσει εδώ και χρόνια ένα ευνοϊκό καθεστώς για τους αυτο-απασχολούμενους, ώστε να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας. Εδώ κυριαρχεί η γραφειοκρατία, η έλλειψη φαντασίας, η άρνηση της πραγματικότητας. Κι όμως η χώρα έχει σημαντικά πλεονεκτήματα (κλίμα, γεωγραφία, διατροφικό πολιτισμό, βιοποικιλότητα, ιστορική παράδοση), μπορεί να πρωτοστατήσει, να κάνει τώρα τη στροφή στην παραγωγή, στην ποιότητα, στην ανάδειξη του τοπικού προϊόντος, όπως γίνεται σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Έχουμε επιπλέον την παράδοση, τα βιώματα των κοινοτήτων, τις παρακαταθήκες του κοινοτισμού του Καραβίδα, που προσαρμοσμένες στα σημερινά δεδομένα μπορούν να αποτελέσουν ένα νέο πεδίο δράσης, συνεργασίας, κοινωνικής ένταξης, αναγνώρισης ενός νέου ρόλου: αυτού του παραγωγού, του ενεργού πολίτη, του ενεργού παραγωγού.

Με ή χωρίς επιδοτήσεις, με μικρή ή μεσαία περιουσία, με μικρό θερμοκήπιο ή διαφοροποιούμενες παραγωγές λαχανικών ένα νέο ζευγάρι, ναι, και οι νέες γυναίκες πρέπει να στραφούν στην παραγωγή, θα προσπαθήσει ανάλογα με την περιοχή, κάτι νέο, διαφορετικό, δημιουργικό.

Ποιότητα ζωής, οικονομικό όφελος, αυτο-κατανάλωση, συνεργασία και σχέση με την κοινότητα, αυτά είναι τα νέα στοιχεία μακριά από την κρίση της πόλης. Δεν γίναμε ποτέ βιομηχανική χώρα, η φούσκα των υπηρεσιών έσκασε, τα δανεικά τέλειωσαν, τι μένει;

Να οργανώσουμε λοιπόν την επιστροφή στην ύπαιθρο, την παραγωγή αγαθών, την ένταξη των νέων ζευγαριών στη μικρή κοινότητα. Χωρίς να υποτιμούμε τα προβλήματα, ας δούμε ρεαλιστικά το μέλλον. Μόνο ο αγροτικός τομέας μπορεί σήμερα να παράξει πλούτο, πρώτη ύλη για τη βιομηχανία, τη βιοτεχνία, το εμπόριο, την εστίαση και τον τουρισμό, τις εξαγωγές. Η μικρή αγροτική επιχειρηματικότητα είναι η λύση, η απάντηση στην κρίση είναι όντως η αγροτική παραγωγή. Από το «φύγε από το χωριό» του '60, φτάσαμε στο «πίσω στο χωριό»... Ήρθε η ώρα για τα ξεχασμένα χωριά, να πάρουν την εκδίκησή τους, η πόλη δεν δίνει πλέον καμία ελπίδα.

Η ελπίδα είναι η παραγωγή, με σκληρή καθημερινή εργασία στο χωράφι και στον στάβλο, η συνεργασία με τους συντοπίτες, η συνέργεια με τη βιοτεχνία και το εμπόριο. Εν ολίγοις, η κρίση οδηγεί τη χώρα σε ένα άλλο οικονομικό και κοινωνικό μοντέλο, παραγωγικό, εξωστρεφές, δημιουργικό. Μπορεί η Πολιτεία να οργανώσει τη νέα αυτή προσπάθεια; Με σχέδιο, ενημέρωση, κίνητρα; Χρειαζόμαστε επειγόντως ένα μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης κι ένα σχέδιο στήριξης της πραγματικής οικονομίας.

* Αθανάσιος Θεοδωράκης «Πίσω στο χωριό....Η απάντηση στην κρίση είναι η αγροτική παραγωγή», εκδόσεις Λιβάνη.

Ο Αθανάσιος Θεοδωράκης είναι Πολιτικός Επιστήμονας, πρώην Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

[Πηγή](#)